

Ashında konu görüldüğü gibi değil... Hatta arkasında bir başarı da var diyebiliriz. **Buğday** konusundan bahsediyorum. Bir lojistik ve organizasyon fırsatının değerlendirilmesi, **Türkiye** yi şu anda en büyük un ihracatçısı ülke yapmış durumda... Evet yanlış duymadınız; bugün dünyanın toplam un ihracatının yaklaşık 3'te birini Türkiye gerçekleştiriyor. Üstelik buğdayı ithal ederek! İşin 'kadersel' gerçeğine gelirse. Bunda komşumuz **Rusya**'nın en büyük buğday ihracatçısı olması ve **Kırım, Azak Denizi** çevresinde büyük buğday ekim alanlarının tek çıkış kapısında Türk lojistiğine ihtiyaç duymalarının rolü var. Zaten ben de un ihracatındaki patlamanın bu ilginç öyküsünü size aktarmaya çalışacağım. **Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu** ve **Ulusoy Un Yönetim Kurulu Başkanı Eren Günhan Ulusoy** ile sohbetimizde ana konuyu bu oluşturdu... **Ulusoy, "Türkiye'nin buğday ithal etme suçlusuz biziz. Doğru suçumuzu üstleniyoruz, uncular olarak. Çünkü öyle bir ihracat artışı yakaladık ki Türkiye'nin tarımsal üretim artış hızının bizi yakalama şansı yok"** diyor.

VOLKAN AKI İLE İŞTEN SOHBETLER

volkan.aki@dunya.com

Ticaret bazen ilginç öyküler yaratıyor... Girişimcilik ve fırsatları iyi değerlendirme ise işin diğer yönü... Belki Türkiye'nin son yıllarda tarımda kendine yetebildiği birkaç üründe biri buğday... Fakat orada da sürekli bir ithalat var ama bunun yanında büyük de bir un ihracatı var. Bu zincirin ilginç öyküsünü **Türkiye Un Sanayicileri Federasyonu** ve **Ulusoy Un Yönetim Kurulu Başkanı Eren Günhan Ulusoy**'dan dinledim... 40 yaşın altında parlak bir yönetici... **Buğday**-un işinde son dönemde eri önemsedığı konu ise lisanslı depoculuğun kanunlaşması... Belki bunu da başka bir yerde anlatırız... Biz fazla uzatmadan biraz ithalatın ve ihracatın öyküsüne gelelim...

"Bizim undaki, ithalat ihracat karşılıma oranımız nedir? Yani bunu Un Federasyon Başkanı şapkanı ile soruyorum size" dedim ve en hassas konudan başladım. "Öyle cevaplıyorum" diyor Eren Günhan Ulusoy ve şöyle anlatıyor: "Türkiye'nin buğday ithal etme suçlusuz biziz. Doğru suçumuzu üstleniyoruz, uncular olarak. Çünkü öyle bir ihracat artışı yakaladık ki bu Türkiye'nin tarımsal üretim artış hızının bizi yakalama şansı yok. Yani benim ihtiyacım olan hammaddeyi sağlayabilmesinin, çok daha fazla bir tarımsal üretim olması lazım. Bu teknik olarak mümkün olmadıktan ben o hammaddenin açığını ithalat ile kapatıyorum. Yani ihracat, çok hızlı ilerledi. 2002'de 253 bin ton, 2003'te 350 bin ton, 2006'lara geldiğimizde 1 milyon, 2011'de 1,8 milyon ton, 2015 2,8, 2016 3,5 milyon ton. Dar bakarsanız yüzde 20, yüzde 30'luk büyümeler seneden seneye. Yılları uzatırsanız 15 katlık bir büyüme var, son 13-14 yılda. Yani, 3,5 milyon ton un üretmek için 5 milyon ton buğday lazım. Eğer Türkiye'de dense idi ki, biz kendi kendimize yetebiliyoruz, biz buğday ithalatına mütasade etmeyeceğiz biz kendi kendimize yettiğimiz halde ihracat yapamıyor olurduk."

NE KADAR BUĞDAY İTHAL EDİYORUZ?

Dönelim bizim ithalat ihracat oranımıza... Ulusoy şöyle anlatıyor: "3,5 milyon ton ihraç ettiğimiz 2016 yılında ne kadar buğday ithal ettik? 3,5 milyon ton un üretmek için 5 mil-

'Öyle bir ihracat artışı yakaladık ki buğdayda ithalatın suçlusuz biziz!'

LİMAN AVANTAJINI İYİ KEŞFETTİK

Eren Günhan Ulusoy liman avantajını ve bunun sektöre etkisini şöyle anlatıyor: "Krasnodor, Kovrov ve Stravropol şu üç tane eyalet Rusya'nın güneyi. Rusya'nın buğday üretiminin üçte birini yapıyor. Büyük bir coğrafyada ne kadar küçük bir alan kaplıyor. Mevzu şu; buraya konteyner gemisi de giremiyor. Belki Ambarlı Liman'ın geçişinizdir. Veya

görmüşsünüzdür. Derinlik lazım. Bunun için 2 metre derinlik lazım. Mali üretecek, konteynera yükleyecek onun için de Navaroski'ye götürmek zorunda. Velhasıl bugünkü nakliye şartlarında rekabet edemiyor. Rusya için Türkiye'ye satmak daha iyi. Biz de bunu iyi keşfettik. Şu anda 670 tane un üreticisi var. 10 sene önce 1.200'dü rakam. Yarıya indi... Küçükler

devre dışı oldu. Büyük firmalar daha çok büyüyorlar. Verimlilik artıyor. ISO 5000'e giren üreticilerin toplamı yüzde 6'sıydı. Şu anda yüzde 13'ü. Belki 10 sene sonra yüzde 30'u olacak. Tabii konsolidasyon, verimlilik önemli. Küçükler yaşayamıyor. Gücü olanlar da inorganik büyütüp küçükleri alıp kendi organizasyonlarının içine katıyorlar."

TÜRKİYE'NİN EN BÜYÜK UNCUSU

Eren Günhan Ulusoy'a kendi şirketlerindeki son durumu da soruyoruz... Türkiye'deki en büyük uncu aslında onlar. Bunu Ulusoy şöyle anlatıyor: "Üretimden satışlara bakarsanız en büyük uncu biz değiliz. Üçüncü sırada yazılıyor aslında... Ama toplam satışlar olarak bakarsak biziz. Nasıl oluyor diyeceksiniz? Ticaretini yapıyoruz. Hem yurtiçinden alım satım yapıyoruz bazı yerde de biz hammaddenin ticaretini

yapıyoruz. Yani buğdayın ticaretinde çok etkin bir firmayız. 2018'in sonunda devreye girecek yeni bir yatırımımız var. Kapasite artırım yapıyoruz. Şu anda günlük 900 ton olan kapasite 1500 tona çıkıyor. 2019'un içerisinde 2.100 tona çıkması olacak. Çünkü yatırım tesis binası 1.800 tona göre inşa edilmiş kademe kademe... Üretimden satış rakamlarımızın, bizim 2019'un sonuna geldiğimizde yani iki yıl sonra, eğer

hedeflenen o kapasite artırımını iyi bir fiyata dökebilirsek ikiye katlamış olacağız. Bizim üretimden satış rakamımız 350 milyon TL, bu rakam 2019'un sonunda 700 milyon TL'ye çıkmış olacak. Ciroya bakarsak, 2016 Nisan'ında 1 milyar 150 milyon TL idi şimdi 350 milyon TL artış olacak bir yıl içerisinde ciro artış yüzde 30'a tekabül ediyor. Kısa buradan kazandığımız Türkiye'ye yatırım yapıyoruz."

yon ton buğday lazım. Çünkü bir verim var arasında. Aradaki 1,5 milyon ton kepek, hayvan yemine dönüşüyor. Dış kabuğu. Geçtiğimiz 2016 yılında ithal ettiğimiz buğday miktarı 3,7 milyon ton. Yani, biz 5 milyon tondan üretmişiz, 1,3 ton için yerli üretimi kullanmışız. Türkiye'den un ihracatı yasaklanmış olsaydı, 1,3 milyon ton buğday üretim fazlası olacaktı. Yani kendimize yetebilecektik. Türkiye'nin kendi üretimi 21 milyon ton. Kendi tüketimi 19 milyon ton. Aradaki 2 milyon fazlalığın 1,3'ünü işleme ve ihracatını yapıyoruz. Üzerine de müşterilerimiz istediği için ve böyle bir piyasa olduğu için ithalat yapıyoruz. İşleyip gönderdik. Bu denge her sene böyle değil."

İHRACAT NEREDEN KAYNAKLADI?

Hemen sadede gelip can alıcı soruyu soruyorum... Son yıllardaki un ihracatında yaşanan patlamanın nedenleri nedir? Nereden kaynaklanıyor bu artış? Eren Günhan Ulusoy şöyle yanıtıyor: "Türkiye şu anda dünyanın bir numaralı ihracatçısı. Toplam un ihracatının yüzde

30'u, kabaca üçte biri bizim. Türkiye'nin farkı şu, Türkiye 160 ilkeye ulaşıyor. Türkiye bulunduğu konumdan dolayı... Networkü geniş, lojistik imkanları geniş, deniz yoluyla konteyner vasıtasıyla dünyanın her yerine de ulaşabiliyor. İhracat için ithalat dedikimizde, en önemlisi Rusya. 20 yıl önce Rusya tedarikçi değildi. Şimdi ise Rusya busezon 34 milyon ton buğday ihraç edecek. Bizim 3,5 milyon ton ihracat yaptığımız yerde Rusya 34 milyon ton ihraç ediyor. Ve dünyanın en büyük buğday ihracatçısı oldu. Biz unda birinciyiz... Onlar buğdayda... Biz niye unda başarılı olabiliyoruz? Çünkü hammaddede en önemli tedarikçi yani başımızda olduğumuz için."

LİMAN PROBLEMİ BUNU YARATTI

İşin içinde Rusya var ve bir de lojistik var. Tabii riskler de yok değil... Ulusoy'dan dinleyelim: "Aslında burada işin içinde bir tehdit de var. Neden? Çünkü hammaddenin üreticisi kendisi de mamul madde üretilebilir ama orda da Türkiye'nin konumundan kaynaklanan avantajlarımız öne çıkıyor. Türkiye'nin

konteynerda bir merkez olması, her tarafında limanların olması, Rusya çok büyük bir coğrafya ama buğdayı çıkarabileceği sayılı limanı var. 1.500 tondan büyük gemiler sadece Novorossiysk'den (Rusya limanı) çıkabiliyor. Nehir tipi küçük gemiler Azak Denizi içerisindeki limanlardan da gelebiliyor. Ve bu limanlardan yüklenen gemilerin müşterisi sadece Türkiye, çünkü bu küçük gemiler daha uzağa gidemiyor. Azak Denizi'nin tek alıcısı bizim kuzey... Şimdi bundan dolayı Türkiye aslında tüm ticaretin merkezinde. Ama Rusya bunu başka bir yere satamadığı için bize hep uygun fiyatta vermek zorunda kalıyor. Büyük limandaki gemiler dünyanın her yerine gidiyor. Meksika'ya, Bangladeş'e, dünyanın her yerine ama Azak Denizi'nin ve çevresindeki buğdayın tek alıcısı bizim. Şimdi mesela şu boğazı geçtikten sonra denizin derinliği 5 metreye düşüyor ancak küçük gemiler gelebiliyor oraya. Novorossiysk büyük liman ama çok uzak ve taşımanın maliyeti çok yüksek, 30 dolar... Buğdayın ihracatının ekonomik fiyatı kalmıyor o zaman..."